

II WOJNA ŚWIATOWA CZĘŚĆ 2. – LEKCJA POWTÓRZENIOWA

Tematy:

6. Polska w konspiracji. Polskie Państwo podziemne.
7. Walka i opór na ziemiach polskich. Działania Polaków przeciwko okupantom w latach 1939 – 1944.
8. Początki Polski Ludowej. Od stworzenia PPR do powstania PKWN.
9. Powstanie Warszawskie. Niepowodzenia Rządu RP na arenie międzynarodowej.
10. Zakończenie II wojny światowej.

Daty

Data	Wydarzenie
27.09.1939 r.	Powstanie Służby Zwycięstwu Polsce.
13.11.1939 r.	Rozwiązanie SZP i utworzenie ZWZ
1.01.1942 r.	Powstanie Wielkiej Koalicji Antyfaszystowskiej
5.01.1942 r.	Utworzenie PPR w Warszawie przez Grupę Inicjatywną.
14.02.1942 r.	ZWZ przekształca się w AK
1943 r.	Czystki etniczne na Wołyniu dokonywane przez UPA. Na Kresach Wschodnich w 1943 i 1944 r. zginęło ok. 100 tys. Polaków, a ok. 300 tys. musiało uciekać na zachód.
19.04.1943 r.	Wybuch powstania żydowskiego w getcie warszawskim. Trwało do 16.05.1943 r.
4.07.1943 r.	Katastrofa gibraltarska. Śmierć gen. Władysława Sikorskiego.
Lipiec 1943 r.	Kazimierz Sosnkowski został Naczelnym Wodzem, a Stanisław Mikołajczyk premierem rządu na emigracji.
28.11. – 1.12. 1943	Konferencja Wielkiej Trójki w Teheranie
31.12.1943/1.01.1944	Powstanie KRN
9.01.1944 r.	Powstanie RJN . działała do 1.07.1945 r.
Styczeń - lipiec 1944 r.	Realizacja planu „Burza” na Wołyniu, Podlasiu, Lubelszczyźnie.
Lipiec 1944 r.	Utworzenie 1. Armii Wojska Polskiego.
20.07.1944 r.	Powstanie PKWN w Moskwie
22.07.1944 r.	Ogłoszenie Manifestu PKWN w Chełmie Lubelskim
6.09.1944 r.	Dekret PKWN o reformie rolnej .
1.08.1944 r.	Wybuch Powstania Warszawskiego
Sierpień 1944 r.	Utworzenie 2 Armii Wojska Polskiego.
2.10.1944 r.	Upadek Powstania Warszawskiego
Grudzień 1944 r.	Ofensywa niemiecka w Ardenach, powstrzymana przez aliantów.
31.12.1944 r.	PKWN przekształcił się w Rząd Tymczasowy.
Styczeń – marzec	Operacja styczniowa Armii Czerwonej, która opanowała terytorium Polski do linii Odry.
4-11.02.1945 r.	Konferencja Wielkiej Trójki w Jałcie.
Luty-marzec 1945 r.	Ofensywa na froncie zachodnim. przełamanie obrony na Renie oraz linii Zygfrйда. Alianci wkroczyli w głąb Niemiec.
Kwiecień – maj 1945	Operacja berlińska. Armia Czerwona przekracza Odrę i zdobywa Berlin.
Kwiecień 1945 r.	Wojska amerykańskie i brytyjskie spotkały się z wojskami radzieckimi nad łabą.
7-8.05.1945 r.	Kapitulacja III Rzeszy. Koniec II wojny światowej.
Czerwiec 1945 r.	Proces szesnastu w Moskwie. Powstanie TRJN w Moskwie (28.06).
17.07. – 2.08.1945 r.	Konferencja Wielkiej Trójki w Poczdamie
6.08.1945 r.	Zrzucenie bomby atomowej na Hiroszimę.

9.08.1945 r.	Zrzucenie bomby atomowej na Nagasaki.
2.09.1945 r.	Kapitulacja Japonii. Koniec II wojny światowej.

Nazwiska

Imię i nazwisko	Opis
Stefan Rowecki „Grot”	Pierwszy dowódca ZWZ i AK do 1943 r. Zginął w obozie w Sachsenhausen.
Tadeusz Komorowski „Bór”	Drugi dowódca AK. 2.10.1944 r. podpisał kapitulację Powstania Warszawskiego.
Leopold Okulicki „Niedźwiadek”	Ostatni dowódca AK. 19.01.1945 r. wydał rozkaz rozwiązania AK. Sądzony podczas Procesu Szesnastu
Michał Karaszewicz – Tokarzewski	Dowódca SZP. Później dowodził organizacją „Wachlarz” na terenie ZSRR.
Kazimierz Sosnkowski	Stał na czele Komitetu Ministrów do Spraw Kraju w rządzie emigracyjnym. Po śmierci gen. Sikorskiego został Naczelnym Wodzem.
Cyryl Ratajski	Pierwszy Delegat Rządu Na Kraj.
Jan Piekarkiewicz	Delegat Rządu Na Kraj od września 1942 do lutego 1943 r. (drugi). Zamordowany przez Gestapo.
Jan Stanisław Jankowski	Trzeci Delegat Rządu na Kraj. Aresztowany przez NKWD i sądony w Procesie Szesnastu.
Kazimierz Pużak	Podczas wojny współtwórca PPS – WRN, Przewodniczący RJN. Aresztowany i sądony w Procesie Szesnastu.
Jan Piwnik „Ponury”	„Cichociemny”, porucznik, który działał w rejonie Gór Świętokrzyskich. Jego oddział dokonał brawurowego ataku na więzienie w Pińsku i uwolnił więźniów.
Paweł Finder	Polski komunista. Członek Grupy Inicjatywnej, która w styczniu 1942 r. utworzyła w Warszawie PPR.
Marceli Nowotko	Polski komunista. Członek Grupy Inicjatywnej, która w styczniu 1942 r. utworzyła w Warszawie PPR.
Bolesław Mołojec	Polski komunista. Członek Grupy Inicjatywnej, która w styczniu 1942 r. utworzyła w Warszawie PPR.
Bolesław Bierut	Komunista polski. Podczas wojny był przewodniczącym KRN. Po wojnie, w latach 1947 – 1952 Prezydent Rzeczypospolitej.
Marek Edelman	Ostatni dowódca powstania Żydów w getcie Warszawskim.
Irena Sendlerowa	Działaczka społeczna. Podczas II wojny światowej należała do Żegoty. Uratowała około 2,5 tys. żydowskich dzieci z getta warszawskiego.
Stepan Bandera	Dowódca UPA, ukraiński nacjonalista.
płk Antoni Chruściel „Monter”	Dowódca Warszawskiego Okręgu AK. Pierwszy dowódca Powstania Warszawskiego.
Erich von dem Bach-Zalewski	Generał SS, w latach 1943-1944 dowódca oddziałów do walki z partyzantami w państwach okupowanych. Dowódca oddziałów niemieckich przeznaczonych do stłumienia Powstania Warszawskiego.
Bronisław Kamiński	Dowódca RONA, rosyjskich oddziałów SS, które brały udział w tłumieniu Powstania Warszawskiego. Oddziały te dokonały rzezi mieszkańców Ochoty.
Wanda Wasilewska	Komunistka polska. Stała na czele ZPP w ZSRR.
Henryk Dobrzański „Hubal”	Major, dowódca oddziału partyzantki powrześniowej, który działał od kampanii wrześniowej do kwietnia 1940 r.

Mordechaj Anielewicz	Dowódca Żydowskiej Organizacji Bojowej, przywódca powstania w getcie warszawskim w 1943 r., podczas którego zginął.
Marek Edelman	Współtwórca ŻOB, po śmierci Mordechaja Anielewicza dowodził w powstaniu w getcie warszawskim, uczestnik Powstania Warszawskiego.
Szmul Zygelbojm	Polski polityk pochodzenia żydowskiego, który w maju 1943 r. popełnił samobójstwo w Londynie w proteście przeciwko obojętności świata na masakrę Żydów na ziemiach polskich.
Jürgen Stroop	Dowódca SS, który od kwietnia do maja 1943 r. dowodził oddziałami, które zlikwidowały getto warszawskie i stłumiły powstanie.
Aleksander Kamiński	Autor „Kamieni na szaniec”.
Władysław Gomułka	Komunista polski, stał na czele PPR od grudnia 1943 r. Członek Rządu Tymczasowego, a następnie wicepremier TRJN.
Aleksander Krzyżanowski „Wilk”	Podpułkownik, dowódca Okręgu Wileńskiego AK, który podczas Akcji „Burza” dowodził oddziałami współpracującymi z Armią Czerwoną podczas wyzwolenia miasta. Aresztowany i wywieziony do Moskwy.
Antoni Chrusciel „Monter”	Pułkownik, dowódca Powstania Warszawskiego.
Stanisław Mikołajczyk	Premier rządu londyńskiego w latach 1943 – 1944. Brał udział w rozmowach moskiewskich. Był członkiem TRJN.
Tomasz Arciszewski	Premier rządu londyńskiego od końca 1944 r., po ustąpieniu Stanisława Mikołajczyka.
Harry Truman	Prezydent USA pod koniec wojny. Wydał rozkaz zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki.
Clement Attlee	Premier Wielkiej Brytanii, który zastąpił Winstona Churchilla podczas konferencji poczdamskiej.

Pojęcia i terminy

Pojęcie	Opis
Akcja scalenkowa	Włączanie organizacji konspiracyjnych do ZWZ-AK.
Akcja N	Szereg działań dywersyjno-propagandowych prowadzonych wśród Niemców od kwietnia 1941 do kwietnia 1944. Prowadzono ją poprzez druk i rozsyłanie pism i ulotek w języku niemieckim. Miały wywołać wrażenie, że są dziełem niemieckich grup antyhitlerowskich.
Getto	Wydzielona dzielnica miasta. Podczas II wojny światowej w gettach umieszczano Żydów.
Kolaboracja	Współpraca z okupantem.
Krematorium	Piec, w którym przeprowadza się spalenie zwłok.
Linia Curzona	Proponowana linia wschodniej granicy Polski po I i II wojnie światowej pokrywająca się z linią rzek Bugu i Sanu.
Cichociemni	Żołnierze, partyzanci Polskich Sił Zbrojnych desantowani na spadochronach do okupowanej Polski, którzy zajmowali się organizowaniem i szkoleniem oddziałów.
Sowietyzacja	Polityka na ziemiach wcielonych do ZSRR w 1939 r. polegająca na indoktrynacji, wprowadzeniu radzieckiego systemu gospodarczego i politycznego, prześladowaniu przeciwników politycznych i konkretnych grup społecznych.
Holocaust	Prześladowania i zagłada prawie 6 milionów Żydów przez władze niemieckiej III Rzeszy oraz jej sojuszników w okresie II wojny światowej
Grupa Inicjatywna	Grupa polskich komunistów, która w grudniu 1941 r. została przerzucona z ZSRR do kraju i w styczniu 1942 r. utworzyła PPR.
Gestapo	Tajna Policja Państwowa III Rzeszy.

NKWD	Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych. Policja polityczna na terenie ZSRR.
Getto	Podczas II wojny światowej była to przymusowo zamknięta dzielnica miasta, w której umieszczono Żydów, skazując ich na biologiczne wyliczenie i przeznaczając ich do eksterminacji.
Obóz koncentracyjny	Obozy, które tworzone od 1933 r. najpierw w Niemczech, a później na terenach okupowanych przez III Rzeszę. Ich celem była eksterminacja podbitej ludności i przygotowanie terenów do kolonizacji przez ludność niemiecką. Były to m.in. Na terenie Niemiec: Dachau, Sachsenhausen, Mauthausen, Buchenwald, Ravensbrück. Na ziemiach polskich: Stutthof (Sztutowo), Auschwitz-Birkenau (Oświęcim – Brzezinka), Gross-Rosen (Rogoźnica), Majdanek.
Obóz zagłady	Obozy nazistowskie, tworzone od 1942 r., których celem była masowa eksterminacja ludności. Kulmhof, Treblinka, Bełżec, Sobibór. Na obozy zagłady przekształcono również Auschwitz-Birkenau i Majdanek.
Łagier	Obóz pracy w ZSRR.
Plan „Burza”	Plan AK, opracowany pod koniec 1943 r., którego celem było włączenie się oddziałów AK do walki z Niemcami, na obszarach Kresów Wschodnich na których wycofywali się oni przed Armią Czerwoną. Na ziemiach tych miały ujawnić się Rosjanom cywilne struktury PPP. Elementem planu było również Powstanie Warszawskie. AK miała przywitać Armie Czerwoną jako gospodarze stolicy.
Godzina „W”	Godzina wybuchu Powstania Warszawskiego – 17.00. 1 sierpnia 1944 r.
Tajne komplety	Tajne nauczanie w niewielkich grupach podczas II wojny światowej.
Grupa Inicjatywna	Grupa polskich działaczy komunistycznych w ZSRR, która podjęła inicjatywę utworzenia w Polsce partii komunistycznej. Działacze Ci zostali przetrzuceni do Polski i utworzyli PPR.
Manifest	Publiczna, uroczysta deklaracja, wyrażająca stanowisko w danej sprawie, deklaracja programowa.
Denazyfikacja	Proces, którego celem było wykorzenienia zasad, ustaw oraz organizacji nazistowskich z życia polityczno-społecznego Niemiec, a także Austrii.
Dekartelizacja	Rozbicie wielkich monopolów – wielkich organizacji przemysłowych.
Demilitaryzacja	Rozbrojenie.
Demokratyzacja	Proces zmierzający do przekształcenia dotychczasowej formy rządów w ustrój demokratyczny.

Skróty:

SZP – Służba Zwycięstwu Polski ZWZ – Związek Walki Zbrojnej AK – Armia Krajowa ZO – Związek Odwetu SP – Stronnictwo Pracy SL – Stronnictwo Ludowe PPS – WRN – Polska Partia Socjalistyczna – Wolność Równość Niepodległość SN – Stronnictwo Narodowe BCh – Bataliony Chłopskie N-LOW – Narodowo – Ludowa Organizacja Wojskowa NSZ – Narodowe Siły Zbrojne NOW – Narodowa Organizacja Wojskowa PPP – Polskie Państwo Podziemne	LWP – Ludowe Wojsko Polskie Kedyw – Kierownictwo Dywersji KWK – Kierownictwo Walki Konspiracyjnej KWC – Kierownictwo Walki Cywilnej KWP – Kierownictwo Walki Podziemnej ŻOB – Żydowska Organizacja Bojowa TON – Tajna Organizacja Nauczycielska MO – Milicja Obywatelska MBP – Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego KBW – Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego
---	---

PKP – Polityczny Komitet Porozumiewawczy RJN – Rada Jedności Narodowej ZO – Związek Odwetu Żegota – Rada Pomocy Żydom BIP – Biuro Informacji i Propagandy przy ZWZ- AK ZPP – Związek Patriotów Polskich CBKP – Centralne Biuro Komunistów Polskich PPR – Polska Partia Robotnicza GL – Gwardia Ludowa AL – Armia Ludowa KRN – Krajowa Rada Narodowa PKWN – Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego TRJN – Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej UPA – Ukraińska Powstańcza Armia	
--	--

6. Uczeń powinien również umieć:

- **omówić postanowienia konferencji w Teheranie, Jałcie i Poczdamie w sprawie Polski i Niemiec;** ocenić politykę mocarstw wobec sprawy polskiej w czasie II wojny światowej
- wymienić instytucje i organizacje PPP; opisać funkcjonowanie trzech pionów PPP, ocenić historyczną rolę Armii Krajowej,
- **wymienić formy walki zbrojnej i cywilnej z okupantem i wyjaśnić na czym polegały;** podać przykłady,
- omówić plan Burza – cele, przebieg i skutki,
- porównać program głoszony przez PPR („O co walczymy?”) z Manifestem PKWN – **analiza źródeł.**
- omówić politykę władz komunistycznych na ziemiach polskich w 1944 i 1945 r. **W jaki sposób udało się PKWN przejąć i umocnić swoją władzę.**
- **wyjaśnić przyczyny wybuchu Powstania Warszawskiego, przyczyny jego klęski, opisać skutki** Powstania Warszawskiego, ocenić postawę aliantów i Związku Radzieckiego wobec powstania,
- przeanalizować zmiany terytorialne, straty ludnościowe, kulturowe i materialne Polski będące następstwem II wojny światowej.
- **omówić polityczne, gospodarcze i społeczne skutki II wojny światowej,**
- omówić postępowanie wobec osób oskarżonych o zbrodnie i przestępstwa wojenne.